

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo ololetno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—
V upravi prejemam mesečne K 1-90

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna petlivrstna (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.
Poslano in rekl. notice:
enostopna petlivrstna (72 mm)
30 vinarjev.
Izhaja:
vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Pomožna akcija vsled suše.

Stari ljudje ne pomnijo tolike in tako dolge suše, kakor je letos na Kranjskem, v Avstriji, v Evropi sploh. Vedno vedro in čisto nebo je za poljedelce največja nesreča. Lepo je kazala pomlad, bogata je bila prva košnja in žetev. Še meseca julija, ko se je poslanska zbornica posvetovala o sredstvih proti draginji mesa, je bilo upanje opravičeno, da bode letos izredno dobra letina raznovrstnih pridelkov za ljudi in živino.

Danes pa že preti večja beda, nego je bila lansko leto. Nenavadna suša je v pravem pomenu besede na plitvi in pešeni zemlji uničila skoraj vse poljske pridelke, ker že od srede junija ni bilo izdatnega dežja. Polja, vrtovi in travniki so kakor požgani. Glavni pridelki za živež, turšica, krompir, fižol in zelje so po nekaterih krajih popolnoma uničeni, ravnotako tudi otava; vsled prehude suše so zastale v rasti ajda, pesa, repa in korenje. Prebivalstvo ni še prebolelo lanske slabe letine vsled črva in moče, že mu preti pomanjkanje živeža in krme vsled suše.

Draginja že sedaj tare revnejše sloje prebivalstva. Na zimo in pomlad bode draginja pa še mnogo hujša. Otave kmetovalci ne bodo pridelali skoraj nič, krompirja, repe, pese in korenja pa jako malo. Vsled tega splošnega pomanjkanja krme in piče bodo živinorejci splošno prisiljeni pod ceno odprodati govejo živino in prašiče. To bode zopet hud udarec za našega kmeta, ki že ob dobrih letinah komaj izhaja. Posledice slabe letine pa bodo čutili konsumenti sploh, ker se bodo — žal — podražila vsa živila. Uradna poročila potrjujejo naša izvajanja. Vsled pomanjkanja vode so letos morali tudi s planin preje odgnati živino v domače hleve, kjer jim morajo pokladati suho seno vsled nezadostne paše na zelenem. Ponekod morajo vsled kuge na gobcih in parkljih že dolge tedne in mesece živino imeti v zaduhlih hlevih in jo krmiti s prvo košnjo. Na zimo in pomlad pa bodo svisli prazne, izpraznili se bodo tudi hlevi. Od revnega kmeta ne moremo zahtevati, da drago kupuje krmo in tako ohrani svojo govejo živino in prašiče.

Cena živine in prašičev bode seve-

da jako padla, toda žalostne posledice letošnje suše se bodo pokazale šele tekom prihodnjega leta. Goveja živina in prašiči se ne množe, kakor rjavi hrošči v hrastovem gozdu ali slaniki v morju. Število živine se bode znižalo v toliki meri, da si živinorejci kmalu ne bodo opomogli. Zato morajo poklicani faktorji že sedaj brez odlašanja storiti vse potrebne korake, da se prepreči razprodaja živine za vsako ceno. V prvi vrsti je poklicana c. kr. vlada, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi takoj prične pomožno akcijo proti preteči depekoraciji, katere neizogibna posledica bi bila naravnost neznosna draginja mesa in sploh vseh živil. Sedaj je še mogoče pomagati živinorejcem, da si za silo nabavijo potrebne krme (seno, otrobov, raznih tropin, krompirja itd.) Isto velja sploh glede živil za ljudi. Vlada naj bi čimprej določila izdatna denarna sredstva za nakup krmil in najpotrebnejših živil; zniža naj vsaj za polovico prevozne tarife železnice za krmila ter zniža tudi carino pri uvozu krmil iz sosednih držav.

V drugi vrsti so poklicani naši poslanci, da podpirajo bedno prebivalstvo z besedo in dejanjem. Te dolžnosti se poslanci S. L. S. tudi vedno zavedajo. **Sinoči so se zbrali v Ljubljani kranjski državni poslanci, da se posvetoje o, kako naj prične in nadaljuje pomožno akcijo vsled suše.** Nenavadno slaba letina za živila in krmila bode letos sploh na Kranjskem. Le redki so kraji, koder utegne biti srednja letina, zato so bili vsi poslanci soglasnega mnenja, naj se čimprej prične skupna pomožna akcija za vso deželo. V ta namen bodo sestavili na vlado obširno spomenico s prošnjo za izdatno državno podporo. To spomenico bodo morda že prihodnji teden po posebni deputaciji izročili osrednji vladi na Dunaju. O tej pomožni akciji bomo točno obveščali svoje čitatelje.

Pri tej priliki pa moramo na dan tudi z raznimi pritožbami, ki so jih navajali skoraj vsi poslanci. Skoraj vse pomožne akcije so se zadnja leta vršile mnogo prepočasno ali celo nepozno. Zato pa tudi skoraj nobena pomožna akcija ni dosegla popolnoma svojega namena. Tako so letos n. pr. v mnogih krajih delili krompir in turšico za seme, ko sta bila na njivah že v cvetju. To pa ni čudno, ako so posamezna okr. glavarstva šele tekom svečana in sušca doposlala svoja poročila o lanski

slabi letini vsled črva. Ne vemo, ali je temu vzrok malomarnost ali nagajivost. Odločno moramo grajati to in ono. »Bis dat, qui cito dat«, dvakrat da, kdor hitro da, pravi latinski pregovor. Zato naj bi okrajna glavarstva tudi brez poziva od zgoraj ali brez molodovanja »nadležnih« poslancev skrbela za točna in nepristranska poročila o raznih uimah in nesrečah. Naravnost nečuvstvo je dejstvo, da mnoga glavarstva večkrat prav nič ne vedo o raznih uimah in nesrečah, ki tarejo prebivalstvo. In zakaj ne? Ker se mnoga okrajna glavarstva zanašajo edino le na poročila orožništva in takih oseb, katerim ne škodujeta in ne jemljeta kruha ne suša in ne moča. Graje vredna pa so tudi mnoga županstva, ki se ne zmenijo o pravem času za svoje občane ali pa so njih poročila na vse strani netočna in pomanjkljiva. To velja posebno o liberalnih županih.

Poslanci so sinoči na svojem sestanku navajali še druge nedostatke pri takih akcijah. Tako n. pr. je vlada letos delila krompir, turšico, fižol in galico za polovično ceno. In kaj se zgodi? Tisti gospodarji, ki imajo še kaj pod palcem ali kredita pri posojilnicah, dobe živila in krmila po znižani ceni; reveži pa, ki morajo tudi skrbeti za lačne družine in revno živino, navadno niso deležni državne podpore, ker tudi polovične cene ne zmorejo. In tako se dogaja dvoje: Reveži ne dobe podpore ali pa se morajo še bolj zadolžiti; premožnejši in imovitejši — seveda ne vsi — pa pokupijo tudi za reveže določene pridelke, ki jih nekateri prodajejo pozneje z dobičkom. In taki slučajni niso redki, zato pa se tudi večkrat izjalove pomožne akcije. Seveda radi priznamo, da je nemogoče vsem ustreči in da so take pomožne akcije za vlado, župane in poslance — prave vice.

Z ozirom na vse te razloge so sklenili poslanci, da v spomenici na vlado utemeljijo potrebo pomož. akcije vsled let. suše in naprosijo vlado: 1. da po svojih organih uradno oceni po suši provzročeno škodo in v zmislu državnega zakona z dne 17. julija 1896, številka 118, odpiše zemljiški davek; 2. da določi izdatno državno podporo za nakup živil, krmil in semen, ki naj se razdele posostnikom, oziroma živinorejcem po znižani ceni, prav revnim pa brezplačno; 3. da zniža prevozne tarife za krmila.

Z.

Evropska kolonialna politika v Maroku in Islam.

Današnja evropska kolonialna politika se večinoma razvija na račun Islama, ki je že davno preživel svojo dobo in je kljub svojemu ogromnemu številu nasproti sedanjemu kulturnemu razvoju in moči krščanskih narodov kakor slaboten tresoč se stavec proti nepremagljivemu orjaku. Zanimivo pa je in naravnost tragično, kako ta stavec še živo in globoko čuti, kako ga boli sramota in krivica, ki mu prihaja od sedanjih gospodarjev sveta, kako se zaveda svoje popolne nemoči, a kako se zato iz vse svoje duše zanaša na Najvišjega mashevalca.

V naslednjem navajamo sodbo visokostojee turške osebe, ki se je nedavno mudila v Berlinu (prestolonaslednik!) o maroškem vprašanju, katero sodbo je po natančnem pregledu dr. Moharem beja, ki je bil pri dotičnem pogovoru navzoč, priobčila »Vossische Zeitung«. Sodba za Francijo ni laskava in le kaže, da v kolonialni politiki tudi ona, ki hoče sicer veljati kot najvišja pokroviteljica človeških pravic, ne postopa drugače kakor Angliji, Belgiji in Nemci in kakor so nekdanje postopali Španci z ubogimi ameriškimi urojenici. Zdi se, da Evropejec v kolonijah neha biti Evropejec in kristjan in je veleznačilno in za moderno kulturo veležalostno, da je Islam postal opravičen moralen sodnik evropskega divjstva in nasilja v kolonijah. Zlasti naj svoj obraz zakrije Francija, ki je prelila toliko krvi v ime svobode in človeških pravic in jo vladajo — bojda — svobodomiselnosti možje in vseljudski prijatelji, a mora v istem imenu po vsej pravici tako gorke čuti od strani Turka.

Turški imenitnik se je predvsem splošno dotaknil mednarodnih pogodb, ki ohranijo svojo veljavo le dotlej, dokler pogodbenikom prihajajo v korist, oziroma si jo isti upajo z orožjem ohraniti. Tako je bilo z berlinsko pogodbo l. 1878., ki se je tekom 30 let vedno bolj rahljala, dokler ni l. 1908. popolnoma razpadla. Isto je sedaj z algeci-raško pogodbo iz l. 1907.

Ne le zadnji čas, marveč že pred nekaj leti se je ta pogodba začela kršiti. Sploh je bil vsak Orientalec prepričan, da je bila ta pogodba Francozom le politična igra, da se zmažejo iz kočljivega položaja. Ves svet in tudi

LISTEK.

Znamenita knjiga.

V znani zalogi Dunker & Humblot je, ni dolgo tega, izšlo delo »Der staatsrechtliche Ausgleich zwischen Österreich und Ungarn«, ki je je spisal naš rojak dr. Ivan Zolger, uradnik v ministerialnem prezidiju in privatni docent na dunajski univerzi.

Malokatero ali nobeno znanstveno delo izpod peresa slovenskega učenjaka ni našlo toliko priznanja tako v naši domovini kakor v inozemstvu, kakor tole Zolgerjevo, ki je z njim ustvaril nekaj v svoji stroki dozda še nedoseženega. Kaj je s tem svojim delom nameraval, pove sam v uvodu z vso preciznostjo: razložiti za presojo državno-pravnega razmerja med obema državama Avstrijo in Ogrsko merodajne pravne temelje, in sicer tako popolno in zanesljivo, kakor je to za znanstvenost nujno potrebno.

Dr. Zolger se je s tem lotil stvarine, ki je dozda sam z ene strani, namreč s politično-zgodovinske kolikortoliko obdelana, ni pa do Zolgerja bila obravnavana s pravno-zgodovinskega stališča.

Da se je dr. Zolgerju ta naloga v največji meri posrečila, o tem priča

predvsem to, kako je bilo delo v najširši javnosti sprejeto. Tako nemško kakor mažarsko, češko, poljsko in angleško časopisje se je s knjigo obširno pečalo in vse je bilo edino v sodbi, da pomeni Zolgerjeva knjiga o nagodbi med Avstrijo in Ogrsko višek vsega, kar se je do danes o tem predmetu napisalo. »Neue Freie Presse« jo imenuje »vodivno delo«, »Neues Wiener Tagblatt« eminenten pojav, pravi standard work, »Vaterland« globoko zasnovano, »Pester Lloyd« ji priznava »nedosegljivo objektiviteto« itd.

Mi se hočemo v svoji oceni omejiti na najbolj bistvene momente.

Kakor že rečeno, obravnava dr. Zolger nagodbeno postavo iz leta 1867. s pravno-zgodovinske strani, to pa s toliko temeljitostjo, vestnostjo in ostroumnostjo, da se ne more samo trditi, da doslej še nobeden kaj takega ni ustvaril, ampak se sme z veliko verjetnostjo tudi sklepati, da tudi za njim ne bo nikomur nič preostalo, kar bi mogel v tem pogledu še veliko izpopolniti, ker je Zolger svojo stvarino popolnoma izčrpal. To je nekaj klasičnega v popolnem pomenu besede. Ne spuščamo se v to, kako je avtor vestno proučil in uporabil vse tozadevne viře in zlasti s kakšno filološko akribijo je tekst postav in predelaboratov postav predelal — nekaj, v čemer mu nobeden ni kos — nas zanima sledeče:

Zolger je s tem svojim delom nepo-

bitno dokazal, kar Mažari do današnjega dne v svojem šovinizmu tako trdovratno tajijo: da je namreč nagodba iz l. 1867 med Avstrijo in Ogrsko po analogiji mednarodnih državnih pogodb bilateralna pogodba, ki oba kompacišcenta veže tako, da ne eden ne drugi brez drugega ne moreta postav izpremeniti. Dočim stoji ogrski državnik nepremakljivo na stališču, da smejo postavo, tičečo se zadev, ki so med Avstrijo in Ogrsko skupne, potem nove ogrske postav izpremeniti ali odpraviti, dokazuje Zolger z argumenti, zoper katere ni mogoč noben pameten ugovor, da je enostranska avtonomna izprememba skupnega razmerja med Avstrijo in Ogrsko nemogoča. Zoper ogrsko stališče govori tekst postav same, govori njen nastanek — da je to dokazal, to je Zolgerjeva največja zasluga.

Drugo, kar posebno nas Slovence zanima in kar nemška in mažarska kritika na Zolgerjevem delu popolnoma zamolčuje, je to, da je Zolger prvi, ki je jasno razložil, kako so bili Hrvati, ko se je šlo za določitev razmerja dežel ogrske krone do ostalih dežel Njegovega Veličanstva, popolnoma kot quantitate negligable v kot potisnjeni. Čisto proti prvotnim določilom, prestolnemu-

govoru in stališču, izraženem v početnih sklepih budimpeštanskega državnega zbora, se je od l. 1848. sem od Ogrske neodvisno hrvaško kraljestvo, ki je po svojem saboru hotelo svoje razmerje do Ogrske in ostalega dela monarhije urediti približno tako kakor ga je Ogrska z Avstrijo, prezrlo in končno postavilo pred izvršeno dejstvo. Mažarska brutalnost je že postanku nagodbe svoj pečat utisnila, avstrijska vlada pa je Hrvate Ogrom žrtvovala. V tem se je temeljna misel dualizma jasno pokazala: monarhijo razdeliti med Nemce in Mažare, druge narodnosti pa njim zaslužniti. Nasproti Hrvaški pomeni nagodba fait accompli, to je dejansko ne veliko menj kot ustavo in verolomstvo. In to je tista druga nevenljiva dr. Zolgerjeva zasluga, da je to pribil z vso jasnostjo in neizbrisno pred vsem svetom: dualizem iz l. 1867. radix et causa malorum za avstrijske Jugoslovane.

Kakor vsa politična javnost, tako moramo o dr. Zolgerjevem delu končno tudi mi reči, da je za vsakega politika neobhodno potrebno. O nagodbenem razmerju med Avstrijo in Ogrsko je danes brez Zolgerja vsako nadaljnje raziskavanje in disputiranje nemogoče.

Cena knjigi je 9 mark.

Francosi sami vedo, da so jo oni prvi prekršili. Nihče pa menda ne ve, kako mohamedanci o tem mislijo, pa se tudi nihče za to ne briga, saj mednarodni zapad misli, da nas po evropski morali lahko prezira, ker nismo zmožni z orožjem v roki braniti svoje pravice.

Z obžalovanjem in boleštvu gleda muzelmanski svet, ki je svojčas obisk nemškega cesarja v Maroku smatral za obljubo, da se Maroko ne izda v roke Francozom, kako vsa Evropa ne smatra več za obvezno algeciraško pogodbo, kako se pozabljajo in prezirajo naravnost obvezne dolžnosti nasproti Maroku.

Arabski mohamedanci so preslabi, da bi se z orožjem zoperstavili temu nasilju, ki bje v obraz vsaki pravici. Toda nekoč bo vstal maščevalec, četudi morda čez dolga stoletja. To prepričanje in zaupanje, da bo božja pravica poklicala Francijo na odgovornost za njena ohola nasilja nasproti severno-afriškemu ljudstvu, nas tolaži v sedanjih grenkosti.

Tisoč let stara kultura se ne da tako lahko izrvati in zatreti in 40 milijonsko ljudstvo, ki prebiva od Atlantskega oceana do Perzijskega zaliva in še dalje, enotno po jeziku, običajih in kulturi, se ne da tako lahko uničiti.

Za sedaj pa naj evropske oblasti, ako že puste gaziti narodne pravice nesrečnega marokanskega ljudstva, zagotovo istemu vsaj elementarne človeške pravice. Saj je pač skromna zahteva, da se obvarje življenje, čast in premoženje mirnih prebivalcev! Seveda bo Francija ogorčeno protestirala, češ, da je ona sama prva boriteljica in braniteljica človeških pravic. Toda tu se gre za prakso, ne za teorijo. Saj mohamedanci še niso pozabili, kako je Francija v Algeriji domačinom uropala zemljiško posest, cele rodove pregnala z domače grude in ljudstvo izročila smrti lakote.

Mohamedanci ne morejo nikoli pozabiti, kako francoska justica v severni Afriki enostransko deli pravico vedno na škodo mohamedanskega prebivalstva. Nikoli ne more islamski Orient pozabiti francoskih podlosti, prizadetih domačim alžirskim ženam.

Ako se Evropa ne more ali noče spominjati vseh teh nasilij proti naravnemu pravu in Alžiru, naj se zdravi vsaj ob najnovejših dejstvih. Nedavno so evropski listi poročali, ne da bi bili dementirani, da so Moinierjeve mehalke čete v bližini Feza na nezasišlan način izvršile ženski rop. Ženske so vlekli na trg in jih tam kot sužnje postavili naprodaj.

Po doslej še nedementiranih angleških virih so v Mekinesu francoski vojaki vdiral v mohamedanske in judovske hiše, da so onečastili žene.

V vseh takih slučajih vladajo nezasišlane, vnebovpijoče pravne razmere, zlasti na vojaških sodiščih. Izkušnje uče, da izključno francoske sodnije raje verjamejo izpovedbam vojakov, nego nesrečnim domačinom.

Ako ima Maroko res postati plen Francije, ako Nemčija res noče ali ne more rešiti svojih obljub, danih na grobu Salahedina in v Tangerju in se na nadaljnjem razvoju maroškega vprašanja noče ali ne more naravnost udeleževati, ako ostale algeciraške velevalisti mislijo bolj na plen, nego na svo-

jo častno dolžnost, potem bi morale misliti vsaj na obrambo človeških in naravnih pravic marokanskega ljudstva.

Ali je res pretežno, skrbeti za to, da se nastavijo nepristranski sodniki — sodniki, ki bi jih kakor haško mpravno sodišče imenovala in nadzirala mednarodna oblast?!

Tako Mohamedanec. Priobčujemo brez drugega komentara. Sicer pa je Izlam, ki je bil svojčas razvil visoko kulturo in zlasti v Maroku ustvaril politično, gospodarsko in celo umetniško visoko zgodovinsko dobo, sam kriv svojega propada.

ČEHI IN NEMCI.

Zveza čeških deželnih poslancev je imela včeraj sejo, o kateri so izdali komunikate, ki izvajajo, da se je doseglo popolno sporazumljenje med strankami. Čehi ne bodo nasprotovali permanentni narodno-politični komisiji. Nemški poslanci bodo zborovali 16. t. m.

O SEJI KLUBOVH NAČELNIKOV je izjavil zbornični predsednik dr. Sylvestor, da pri seji klubovih načelnikov ne bodo razmotrivali zgolj mesnega vprašanja, marveč tudi druge zadeve. Ne more se govoriti o imenovanju treh čeških ministrov in se tudi ne govori. Glede na mesno vprašanje namerava predlagati, naj se načelniku draginjskega odseka posl. Mandiću naroči, sklicati že bodoči teden draginjski odsek, ki naj izdela primeren predlog za zbornico.

SVET DALMATINSKE STRANKE PRAVA

je v svoji seji v Spljetu dne 7. t. m. soglasno in z navdušenjem sprejel znane sklepe vsepravaške konference v Zagrebu ter izvolil v osrednji pravaški odbor v Zagrebu tri svoje člane: Don Ivo Prodana, dr. M. Drinkovića in dr. Krstelja; kot namestnika pa: dr. A. Dulibića in Božo Rašico. Svet je poslal tudi brzojavni pozdrav dr. Šusteršiču kot načelniku S. L. S.

SLAVONSKI NEMCI

so zborovali minulo nedeljo v Rumi. Sklenili so resolucijo, ki zahteva organizacijo vseh hrvaških Nemcev, ki hočejo zborovalno in organizacijsko svobodo, nadalje pravico vporabljanja nemščine v cerkvi, šoli in v občini. Zahtevajo tudi, naj se ustanovi za Hrvaško in Slavonijo upravno sodišče.

KHVEN NA DUNAJU.

V soboto potuje Khuen na Dunaj, kjer ga zasliši cesar v avdienci. Khuen vrne tudi Gautschu budimpeštanski obisk.

GALIŠKE VODNE CESTE.

Krakovski »Głos Narodu« prinaša z Dunaja vest, da se bo še tekom tega tedna vršila pod predsedstvom ministrskega predsednika Gautscha ministrska konferenca, ki se bo posvetovala o vprašanju zgradb galiških vodnih kanalov. Konference se bodo udeležili minister Zalesky, minister dr. Mayer, dr. Mataja in predsednik Poljskega kluba dr. Bilinski.

HRVATSKA NARODNA ZAJEDNICA V BOSNI

je na svojem zborovanju 2. t. m. sklenila med drugim spremembo § 2. svo-

jih pravi, ki se sedaj glasi: V socialnih in kulturnih stvarih, ki se tičejo vere, religije, cerkvene discipline, katoliške morale bodisi v načelu ali v konsekvencah, se imajo vedno pred očmi imeti principi katoliške cerkve, katerih se je trdno držati. Ako bi se tedaj taka vprašanja imela javno pretresati, naj se to stori v sporazumu z episkopatom. — Z ozirom na poziv pravaškega sveta za imenovanje treh članov v istega, se zadeva odstopi »Hrv. narodnemu svetu«, ker Zajednica kot nepolitična organizacija ne sme o tem sklepiti. — Nato je bil za predsednika osrednjega odbora H. N. Z. soglasno izvoljen dr. Jozo Sunarić, za podpredsednika pa dr. Pavel Orešković. Dr. Sunarić je obširno poročal o sporazumnosti akciji s Hrv. Kat. Udrugo, kar je zbor soglasno sprejel na znanje ter sklenil, da se pogajanja nadaljujejo. — Še istega dne zvečer se je sestal v Sarajevu Hrv. Nar. Svet ter izvolil tri člane H. N. Z. v vrhovni pravaški svet v Zagrebu, in sicer: dr. Nikolo Mandića, dr. Jozo Sunarića in Nikolo Precoca ter namestnika Mirka pl. Gjurkovečkoga in dr. Ivana Jelinovića. Hrvatski liberalci vseh dlak in dežel so vsled tega izven sebe, ker so uvideli, da H. N. Z. ne bo krenila na njihove steze.

SKLICANJE BOSENSKEGA SABORA

je zopet preloženo od 2. oktobra na 1. november. Vzrok menda negotove politično-strankarske razmere v deželi.

DRŽAVNOPRAVNI PROGRAM ZEDINJENIH BOSENSKIH MUSELMANOV.

Novo glasilo zedinjenih bosenskih mohamedancev »Zeman« piše v svoji 2. številki: »Naš politični program izključuje tako dualizem kakor tudi trilateralizem. Mi smo v svojem programu popolnoma jasno povedali, da je naš politični ideal avtonomija Bosne in Hercegovine, pa bodi državnopravna zveza z avstroogrsko monarhijo kakoršnakoli. Avtonomija Bosne in Hercegovine izključuje tako njuno zedinjenje s Hrvaško in Slavonijo kakor tudi njuno pripojenje Ogrski.« Sarajevski »Hrv. Dnevnik« se s to izjavo bavi na uvodnem mestu ter pravi, da ga ista ni presenetila ali razburila, ker ve, kako misli o tem od gotove strani nahujskano ljudstvo, ne pa tudi inteligenca. Upa, da bo razvoj časa spremenil označene mohamedanske nazore, kakor je tekom zadnjih 30 let tudi marsikatero druge; želi, naj bi ta sporna točka ne povzročila razpada hrvaško mohamedanske sloge.

VLADNA KRIZA NA HRVAŠKEM.

Vsa politična javnost je uverjena, da so banski dnevi dr. Tomašića šteti; seveda se mnogo domneva o njegovem nasledniku ter se pri tem navajajo razna imena. Neka vest se tudi glasi, da se za enkrat imenuje le locumtenens, ki naj sanira nezdrave razmere v upravi in sodstvu.

TROZVEZA IN MAROČANSKO VPRAŠANJE.

Italijanska vlada je izjavila francoski, da bo Italija v slučaju vojske v polni meri držala svoje zvezne dolžnosti nasproti Nemčiji. »Vossische Zeitung« pa poroča, da odpokliče Nemčija

iz Agadirja nemško križarico »Berlin«, ki jo nadomesti neka avstrijska vojna ladja...

PRED MAROČANSKO ODLOČIT-VIJO.

Maročansko vprašanje postaja neprijetno in nevarno. Pariško časopisje že poroča, da odgovori francoska vlada na nemške predloge zelo spravljivo, a da odklanja vse predloge, ki zahtevajo gospodarske predprave za Nemce v Maroku. Francosko časopisje zelo izrablja zadnji krah na berlinski borzi in naglašja, da dela nemška industrija s tujim kapitalom. »Temps« že proročuje, da dovede sedanji položaj Nemčijo še do katastrofe, ker je Nemčija finančno tako slaba, da Francozi lahko odklonijo nemške zahteve. Francozi so prepričani, da Nemčija ne more pričeti svetovne vojske radi svojih slabih finančnih razmer. Nadalje pa piše tudi francosko časopisje, da je francosko vojno brodogradje že popolnoma koncentrirano v Sredozemskem morju, angleška vojna mornarica je večinoma zapustila Sredozemsko morje. Veliko angleško vojno brodogradje križari v Severnem morju, nemško vojno brodogradje se je umaknilo pred angleškim v Kiel pod varstvo topov, a v slučaju vojske bi Kiela ne moglo zapustiti.

Kako je položaj resen, dokazujejo tudi odloki angleške vojne in mornariške uprave. Odpovedali so vaje kavalarije in prevažajo premog iz Walesa v škotska pristanišča po železnici in ne po ladjah. Angleži so tudi strogo zastražili vsa pristanišča, da bi ne bili presenečeni. Iz Kodanja se poroča, da nakupujejo nemški mešetarji velikanško število konj za nemško armado na Danskem. Iz Bruselja se pa poroča, da se je belgijski kralj zato tako hitro vrnil v Belgijo, ker se je poslabšal splošen položaj. Belgija se namerava še bolj pripraviti za vsak slučaj, kakor je že.

KAKO NASTANE INTERVIEW.

»Vaterland« objavlja poročilo dunajskega angleškega poslanika, v katerem se opisuje, kako je nastal znani članek »N. Fr. Pr.«, ki je vzbudil v Nemčiji velikansko razburjenje. Poslanik Cartwright obžaluje, ker »N. Fr. Pr.« ni podala prave vsebine njegovega odgovora z dr. Münzom in odklanja očitjanje, da bi imel antipatije nasproti Nemčiji. Dr. Münz ni bil povabljen v Marijinih Varih na pojedino h Cartwrightu, pač pa je nekega jutra spremil dr. Münz poslanika kakih 10 minut. Vprašal je poslanika, kako sodi o maročanskem vprašanju, nakar je sir Fairfax Cartwright izjavil, da tako, kakor sta izjavila Grey in Lloyd-George. Poslanik ni niti omenjal nemškega cesarja, pač pa je označil za pretirane nemške zahteve. Interview v »N. Fr. Pr.« pa obsega stvari, o katerih poslanik ni govoril ne z Münzom in tudi ne s kakim drugim urednikom »N. Fr. Pr.«, kar dokazuje tudi dr. Münzovo pismo, pisano poslaniku. Popravka, ki ga je poslal »N. Fr. Pr.« dr. Münz, list ni objavil. Londonska, dunajska in berlinska vlada je poučena, kako se je vsa stvar dejansko vršila. Poročila o Cartwrightovem odstopu so neutemeljena.

Ljubosumnost.

Humoreska. — Spisal F. M. Dostojevski (Dalje.)

»Ampak kako ste zašli tusem?!« je kriknila dama. »Kdo pa ste vi?«

»Da, kdo ste vi?« je poprijel mož, »jaz pa sem mislil, dušica, da sedi to mačica pod posteljo in kiha... Pa je bil on to. Ah, vi potepuh — potepuh!... Kdo ste vi? Govorite vendar!«

In starec je znova zaceptal po preprogi z nogami.

»Jaz ne morem govoriti, vaša prevzvišenost. Jaz čakam, dokler vi ne končate... Divim se vašim bistroumnim, šaljivim pripombam. Kar pa se mene tiče, je to zelo smešna komedija, vaša prevzvišenost. Vse vam bom razložil. To se bo razjasnilo vse samoposebi, to se pravi, reči hočem: ne kličite ljudij, vaša prevzvišenost! Bodite plemeniti do mene... To ni nič hudodega, da sem nekoliko poležal pod posteljo... Jaz nisem zgubil s tem ničesar na svoji časti. To je zelo smešna zgodba, vaša prevzvišenost!« je kriknil Ivan Andrejevič, obračajoč se s prosečim obrazom k soprog, »zlasti vi, vaša prevzvišenost, se boste smejali! Vi vidite tu pred seboj, kakor v gledališču, ljubosumnega moža. Vidite, jaz se ponižujem, jaz se sam prostovoljno ponižujem. To je res, jaz sem usmrtil psička, Amie, toda... Moj Bog, jaz ne vem, kaj govorim!«

»Ampak, kako, kako ste prišli semkaj?«

»Pod zaščito nočne teme, vaša prevzvišenost, pod zaščito te teme... Kriv sem! Odpustite mi, vaša prevzvišenost! Ponižno prosim odpuščenja! Jaz sem samo prevarani mož, drugega nič! Ne mislite vaša prevzvišenost, da bi bil jaz ljubimec! Jaz nisem ljubimec! Vaša soproga je zelo krepostna, ako dovolite, da se izrazim o tem. Ona je čista in nedolžna!«

»Kaj? kaj? kaj se predrznete govoriti!« je zakričal starec, in znova zaceptal z nogami. »Ali ste izgubili pamet, ali kaj? Kako se vi drznete govoriti o moji ženi?«

»Ta hudodelec, morilec, ki je usmrtil mojega Amie!« je vpila soproga, oblivajoč se s solzami. »In on si še drzne!«

»Vaša prevzvišenost, vaša prevzvišenost! Jaz sem se samo zarekel,« je kričal Ivan Andrejevič ves prestrašen, »jaz sem se zarekel, drugega nič! Mislite si, da nisem pri pravi pameti... Za Boga, mislite si, da nisem pri pravi pameti... Rotim se vam pri svoji časti, da mi napravite s tem nenavadno uslugo. Podal bi vam roko, toda ne upam si vam je podati... Jaz nisem bil sam, jaz sem stric... to se pravi, reči hočem, da me ne smete smatrati za ljubimca... O Bog! Kaj blebetam zopet... Ne bodite razžaljeni, vaša prevzvišenost!« je kriknil Ivan Andrejevič soprogi. »Vi ste dama, vi razumete kaj je ljubezen, to je fino čuv-

stvo... Ampak kaj je z menoj? Ze zopet blebečem! To se pravi, reči hočem, da sem jaz starec, to se pravi, prileten človek, ne starec, — da ne morem biti vaš ljubimec, da je ljubimec na primer Richardson, to se pravi Lovelace... zablebetal sem se, toda to vidite, vaša prevzvišenost, da sem nabobražen človek in da poznam literaturo. Vi se smejete, vaša prevzvišenost. Zelo, zelo sem vesel, da sem povzročil vaš smeh, vaša prevzvišenost. O, kako me veseli, da sem izzval vaš smeh!«

»Moj Bog! Kakšen smešen človek!« je kriknila dama in se krivila od smeha.

»Da, smešen, in kako ves zama-zan,« je pritrdil starec, oveseljen, da se je zasmejala žena. »Dušica, on ne more biti tat. Ampak kako je zašel tusem?«

»Čudno, v resnici! V resnici nenavadno, vaša prevzvišenost, kakor v romanu! Kako! Tiha polnoč, v prestolnem mestu, pa človek pod posteljo? Smešno, nenavadno! Rinaldo Rinaldini, takorekoč. No, to nič ne de, vse to nič ne de, vaša prevzvišenost. Jaz vam bom vse razložil... A vam, vaša prevzvišenost, bom prinesel novega psička, bologneške vrste... čudovita vrsta to! S tako dolgo dlako, s kratkimi nožicami, še dveh korakov ne more napraviti: steče, zaplete se v lastno dlako in se zavalja po tleh. Samo s sladkorjem se ga krmi. Prinesem ga vam, vaša prevzvišenost, prav gotovo ga vam prinesem.«

»Ha-ha-ha-ha-ha!« Dama se je premetavala z ene strani na drugo na divvanu in se smejala brez oddiha. »Moj Bog, krč me prijemlje! Oh, kakšen smešen človek!«

»Da, da! Ha-ha-ha! Khi-khi-khi! Smešen in zamazan ves, khi-khi-khi!«

»Vaša prevzvišenost, vaša prevzvišenost, jaz sem zdaj popolnoma srečen! Ponudil bi vam svojo roko, ampak ne upam si, vaša prevzvišenost, čutim, da sem se zmotil, zdaj se mi odpirajo oči. Jaz sem uverjen, moja žena je čista in nedolžna! Popolnoma brez vzroka sem jo sumil.«

»Žena, njegova žena!« je klicala dama, vse polno solz v očeh od silnega smeha.

»On je oženjen! Ali je mogoče? Tega bi si nikdar ne bil mislil!« je pripomnil starec.

»Vaša prevzvišenost, žena — in ona je vsega kriva, to se pravi, jaz sem kriv: jaz sem jo sumnil! vedel sem, da je tukaj dogovorjen sestanek tukaj odzgor; prestregel sem pismo, zmotil sem se v nadstropju in poležal nekoliko pod posteljo...«

»He-he-he-he-he!«

»Ha-ha-ha-ha-ha!«

»Ha-ha-ha-ha-ha!« se je zagrohotal slednjič še Ivan Andrejevič. »O, kako sem srečen! O, kako genljivo je videti, da smo vsi tako složni in srečni! In moja žena je popolnoma nedolžna! Jaz sem o tem skoro prepričan. Ali ni res tako, vaša prevzvišenost?«

(Konec.)

Tržaške novice.

Detomor. Marija Weisan, menda doma iz Kranjske gore, 24 letna služkinja v Trstu, je umorila svoje nezakonsko dete. Nato je prišel zdravnik v bolnišnici, ki jo je preiskal in našel na telesu par dni staro napol strohnelo mrtvo truplo novorojenčka.

Kolera. V noči od 9. na 10. t. m. je obolel 26 letni kmet Anton Kuret iz Bertokov z znaki kolere in je pri njem bakteriološka preiskava dognala azijsko kolero. Dne 12. t. m., torej kmalu po obolenosti, je Anton Kuret, katerega so prepeljali v kolerno barako I. ob Rižani, umrl. Sanitetna oblast bo znova preiskala vse prebivalstvo v Kopersčini, kjer so se pojavili slučajji kolere.

K smrti kočijaža Gverina. Preiskava policije in garnizijskega sodišča v Trstu je dognala, da je pok. Gverin, 68 let star, na dan smrti plesal z ženskami ter bil v tepežu s tremi vojaki, ki so ga s kamnji napadli, pobit na tla in je vsled ran umrl. Poleg že aretirane vojaka Petra Ghersevich so danes aretirali tudi pešca 15. stotnije 97. pešpolka, Alojza Kodelka, da je so-kriv uboja nad Gverinom.

Težka poškodba. 18 letni sofer Ivan Vovk v Trstu je delal v svojih prostih urah kot mehanik pri svojih šefih inženirjih Cimadori. Včeraj je pri delu prišel pod premikajoči se železni drog tako nesrečno, da je zadobil smrtno-nevarne poškodbe.

Razne stvari.

Avtomobilna nesreča pri vojaški vaji. Iz Lvova poročajo, da je v bližini kraja Zwiczyce zavozil pri vojaških vajah vojaški avtomobil v nek kmečki voz ter ga popolnoma razbil. Voznik, nek kmet, je bil na mestu mrtve.

Aviatik ponesrečil. Iz Stockholma poročajo, da se je večeraj 12. t. m. dvignil švedski aviatik Oskar Ask na vojaškem vežbališču pri Landskroni v zrak, a je v višini 50 m veter prevrnil letalni stroj, ki je padel na zemljo in pokopal pod seboj aviatika. Zrakoplovec je težko ranjen in ni upanja, da bi okrevl.

Izbruh Etna. Ognjenik Etna je pričel bljuvati. Lava teče s pobočja ognjenika v širokosti 600 m ter se je bati, da ne opustoši posameznih vasi. Del železnice na Etno je že uničen, kakor tudi velik del vinogradov. Iz žrela bruha ognjenik tudi kamenje precejšnje velikosti. V višini 1800 m so nastale na ognjeniku številne nove razpokline. Po zadnjih vesteh so vinogradi v Rojattellu popolnoma uničeni. Čutili so se tudi potresni sunki.

Inženir Richter, ki so ga imeli grški roparji več mesecev ujetega, je dospel včeraj, 12. t. m., v Jenó, kjer so ga na kolodvoru sprejeli žena in sorodniki.

Duhovne vaje za vojaške novince. Češki katoliški deželni svet poroča, da se mu je posrečilo, uvesti duhovne vaje za vojaške novince, enako kot v Nemčiji. Prvič se bodo vršile 30. t. m. in 1. in 2. oktobra v Pragi.

Češki jezik na nemških srednjih šolah. V seji nemške sekcije češkega deželnega šolskega sveta se je sklenilo, da se nasvetuje naučnemu ministrstvu na predlog dež. š. nadz. Tauberja, naj pouk češkega jezika uvede kot relativno obližan predmet na vseh nemških srednjih šolah na Češkem.

Bosanska živinoreja. Nedavno je vočigled mesni draginji nek dunajski občinski svetnik sprožil misel, da bi se avstrijska dobava mesa v bodoče oprla predvsem na Bosno, kjer naj bi se vse storilo za povzdigo živinoreje. Predvsem bi se moralo odločno nastopiti proti mažarskemu vplivu, ki je kriv, da je živinoreja v Bosni v zadnjih 15 letih silno nazadovala — vsaj po številu — kar je bilo seveda v korist ogrski živinoreji. Leta 1895. se je naštel v Bosni 240.192 posestnikov živine z 1.416.394 kosi, leta 1910. pa je imelo 254.788 posestnikov le 1.308.753 kosov živine; število posestnikov je torej narastlo za 14.596, število živine pa padlo za 107.641 glav. Bosanska vlada bo sicer imela nekaj prav, ko to neveselo gospodarsko dejstvo tolmači s tem, da se je pa zato pleme izboljšalo, a splošno pa navedene številke pač ne kažejo povzdige živinorejske panoge v Bosni.

Z avtomobilom je povozil v Lincu delavca Jožefa Tavscha dunajski lekarnar Artur Loew. Tavsche je vsled poškodbe umrl.

Požar v italijanski vojašnici. Iz Belluna poročajo, da je v Longaroni pogorela vojašnica alpskih lovcev kljub pomoči ognjegascv in vojakov do tal. Škoda je znatna.

Konzum žganja na Ruskem l. 1910. Je znašal po urad. podatkih 89.542.442 veder in je veljal 759.675.278 rubljev; v enem letu je konzum žganja na Ruskem poskočil za 619 %. Največ se po-

Prizor iz draginjskih nemirov na Francoskem.

pije žganja v peterburški in moskovski guberniji, kjer pride na vsako osebo po 30 steklenic žganja na leto.

Zdravstvena služba pri armadi se pomnoži na ta način, da se razven sanitetnih čet v bolniški postrežbi izvežba tudi godbeno moštvo.

Gospodarsko-znanstveni zavodi na Hrvaškem so ti-le: 1. Kralj. deželna postaja za preiskavanje semenj; 2. kralj. deželni bakteriološki zavod za živinske bolezni itd.; 3. kralj. deželni agrikulturno-kemijski zavod — vsi v Križevcih; v Zagrebu pa 4. kralj. deželni zavod za raziskavanje tal; 5. kralj. deželni oenološki zavod za preiskavanje vina in alkoholnih pijač; 6. kralj. deželni kemijsko-analitični zavod za analizo vina, živeža in surovin, 7. sekcije hrv. prirodoslovnega društva: a) entomološki zavod za proučevanje raznih škodljivih rastlinskih mrčesov in pomoči proti njim, b) ihtološki zavod za ribogojstvo, c) bakološki zavod za sviloprejšstvo in d) ornitološki zavod, ki zasleduje gibanje med pticami in ustanovljuje, katere so koristne in katere škodljive.

Dnevne novice.

Nemškonacionalna kultura v Kočevju. Ko se je presviti knezoškof pripeljal v Kočevje birmovat, so si v kavarni na trgu izposodili gramofon, ki je ob prihodu igral ves čas »Die Wacht am Rhein«. — Ko so se vračali škof, dekan in kaplan iz šole, jim pride nasproti gimnazijski suplent, ki gre drzno kar med škofom in kaplanom skozi! Taki uče potem oliko! — V Lienfeldu in Grafenfeldu mežnar, nahujskan od nekaterih, ni hotel zvoniti ob škofovem dohodu, dasi mu je dekan prej izrecno ukazal. — V »Tagblattu« in »Tagesposti« pozivljajo kočevski nemški nacionalci naravnost gimnazijskega ravnatelja in profesorje, naj člane marijanske kongregacije slabo klasificirajo in sploh na vse načine šikanirajo. Upati je, da bodo poklicane edino merodajne šolske oblasti kaj takega vedele preprečiti. Kočevje še ni Zadnji Kongo.

Podružnica »Slovenske dijaške zveze« za Dolenjsko ima svoj občni zbor definitivno določen na 24. t. m. ob priliki blagoslovitve kapelice novomeške dijaške Marijan. kongregacije. Občnega zbora se morajo udeležiti po društvenih pravilih vsi redni člani S. D. Z., vabimo pa tudi druge, predvsem tov. bogoslovce, ki niso še člani, in abiturijente, kakor tudi ostale tovariše iz drugih krajev slovenske domovine. Ta naš sestanek mora pokazati, da je dolenjsko dijaštvo v katoliško-narodnem taboru in da je »Prosveta« izgubila vpliv med dolenjskim dijaštvom. Za prenočišča bo preskrbljeno. Prihod v soboto, 23. t. m. dopoldne; odborniki podružnice in pododborov v soboto dopoldne, da je popoldne skupna seja.

Deželnozborni klub istrskih hrvaško-slovenskih poslancev je z ozirom na sklep Narodnega sveta v Pazinu sklenil v svoji seji 4. sept., da se ima hrv. učiteljske iz Kastva prenesti v Pazin ali Pulj. V Kastvu pa se naj ustanovi popolna c. kr. obrtna šola s hrvaškim učnim jezikom. — Za proslavo Dobrolovo stoletnice se je sestavil štirčlanski pripravljalni odbor. —

Glede zedinjenja vseh pravašev je klub negativno sklenil.

Gibanje med poštarji. Z Dunaja poročajo, da so včeraj sklenili zastopniki avstrijskih poštarjev v posebni seji, da se poslužijo energičnih sredstev za končno izpolnitev zahtev poštarjev. Poleg zboljšanja napredovanja v službi, zahtevajo poštarji ureditev aktivitetnih dokladin primerno draginjsko doklado. Ker se pa te zahteve krijejo z zahtevami železničarjev, se je sklenilo stopiti z njimi v zvezo v svrhu skupnega postopanja.

Velika avtomobilska nesreča v Zabreznici. V torek zjutraj ob 3/4 na 8. uro je s silno hitrostjo privozil avtomobil od Lesc proti Zabreznici. Na njem so se nahajali sofer, dve gospodični, en mlad gospod, eden je bil star. Avtomobil je silno drvil. Ko pride do vasi, so iz vasi priletele tri krave in eno tele ter letele nasproti avtomobilu. To je bilo vse v enem trenutku. Več ljudi je videlo, kako se je krava zakadila v voz. Avtomobil se je hotel izogniti, ampak prepozno; voz je zadel s tako silo v eno hruško, da se je podrla, avtomobil pa se je ves zdrobil. Eno gospodično in šoferja je vrglo v zrak. Gospodična je zelo poškodovana po nogah in tudi drugi so poškodovani. Za gospodično pravijo, da bo težko kaj z njo, ker je zelo udarjena. Voz so naložili kmetje, ter so ga peljali na Jese-nice. Kdo so tujci, se ne vé, pravijo, da so Nemci iz rajha.

Iz Kandije. Na Mali Šmaren se je pri zgradbi neke vile v Kandiji celi dan delalo. Celo na strehi so delali delavci, tako da so jih ljudje, ki so hodili k službi božji, videli. Bili so seveda ogorčeni. To je pač slabo priporočilo za Kranjsko stavbinsko družbo, ki je menda delo prevzela.

Žiri. Preteklo soboto popoldan, še bolj pa v nedeljo popoldan je obiskala strašna nevihta nekatere vasi žirovske župnije. Toča, kakršne nihče ne pomni, se je vsula po Žirovskem vrhu, Goropekah, Vrsniku, Račevi in Sovri in uničila v kratkem času ljudem, kar je ostalo nepoškodovanega od suše. Žalosten je pogled po opustošenih poljih, zlasti po sadnem drevju, kjer se bo škoda dolgo čutila. Koliko toče in kakšna je padla, pove najbolje to, da si je bilo treba na nekaterih krajih napraviti gaz čez njo in da se je še danes — tretji dan po nevihti — dobi še na mnogih krajih — in to v taki vročini! Oškodovani kraji so se videli iz doline kot da bi bili pokriti s snegom. Suša, pogostni požari, toča delajo ubožnim ljudem skrb, kaj bo na pomlad.

Igranje v ogrski razredni loteriji je prepovedano. Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosego svojega namena poslužujejo celo zavrtkov z napačnimi naslovi. Občinstvo se svari pred nakupom omenjenih srečk. Neprijetne posledice protipostavne nabave teh srečk so, kar je bilo že večkrat objavljeno, da se srečke zaplenijo, morebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročajte srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite ali pa izročite jih finančni oblasti. — C. kr. finančno

ravnateljstvo v Ljubljani, dne 5. septembra 1911.

Velika nevarnost požara je 10. t. m. ponoči pretela pristavi grofa Miroslava Kulmerja v Trnju pri Zagrebu. Vnela se je kopica kakih 100 stotov sena, katerih je bilo v bližini še voč. Hitri in požrtvovalni pomoči zagrebških ognjegascv se je zahvaliti, da se je po napornem peturnem delu odstranila vsaka nevarnost nadaljnjega požara. Zažgala je zlobna roka.

Odredbe za obvladanje jesenskega tovarnega prometa. Vsako leto se stavijo v jeseni na železniško upravo glede transportov večje zahteve, ki se pa kljub vsem od železniške uprave čisto z velikimi stroški zvezanim odredbam in pripravam morejo le tedaj izvršiti, če podpira tudi občinstvo, ki blago odpošilja, kar najkrepkejše prizadevanje državne železniške uprave. K sredstvom, ki so v tem oziru odposiljateljem na razpolago, spadajo: 1. Takojšnje dobivanje, oziroma odposiljanje takih surovin in proizvodov, katere se more že sedaj nabaviti, oziroma preložitve nenujnih transportov na zimski čas. 2. Dalekosežna uporaba brzojavnega, zlasti pa telefoničnega objavljanja dospelega blaga. 3. Pričetek nakladanja takoj po pripravi voz. 4. Pričetek izkladanja kakor hitro mogoče. 5. Izkoriščanje zgodnjih jutranjih in večernih ur za izkladanje in nakladanje. 6. Pravočasno in na najpotrebnejše omejeno naročanje voz. 7. Izkoriščanje nakladne teže in prostornine pripravljenih voz. 8. Zelo hitro odvažanje dospelega in v skladiščih shranjenega blaga. 9. Preklic morebitnih prepovedi glede dovažanja blaga od septembra do decembra.

Ljudsko šolstvo. Okrajni šolski svet v Kranju je imenoval bivšo suplentino v Rožnem dolu Marijo Sajovic za provizorično učiteljico na enorazrednici v Trsteniku. — Okr. šolski svet v Kamniku je imenoval abs. učit. kandidata Maksa Komana za prov. učitelja na štirirazrednici v Domžalah. — Okr. šolski svet za ljubljansko okolico je imenoval abs. učit. kandidata Avguština Bergleza za prov. učitelja na šestrazrednici v Sp. Šiški. — Okr. šolski svet v Kranju je imenoval abs. učit. kandidata Ivana Kržišnika za prov. učitelja in voditelja enorazrednice v St. Lenartu. — Okr. šolski svet v Kočevju je imenoval pom. učitelja Ivana Webra za prov. učitelja in voditelja enorazrednice v Logu.

Za »odcerkvenjenje misli in čuta« so na Šmaren dan, 8. t. m., »delovali« tisti takozvani Sokoli na Vačah. Napravili so veselico z običajnim plesom. Bilo je z domačimi vred 37 krojev. Domačih in tujih gledalcev z otročaji vred ni bilo dosti čez 50. Ljudstvo jih ne mara. Gorje, če bi našli Orli tako telovadili! Ker s telovadbo niso mogli pokazati svojih zmognosti, so pa pokazali s svojo izobrazbo. Ko so trobili v trg, je ravno zaradi petka ob treh zvonilo, a ko so šli ob Ave Marije zvonjenju skozi trg domov, so zopet trobili, dočim so naši kristjani tačas molili. Nato smo čuli doli čez Rožnice krik in hripavo kletev, na vrsti so bile cerkve in farji. Proti Kanderšam so trobili na rog lavretanske litanije in odpevali: »Marjeta naj bo sveta — Brez madeža spočeta...«! Da so ljudi izzivali, je samoobsebi umevno. Pač prostozidarska kultura! In takih ljudi se varuj, narod moj!

Kazenski oddelek III. c. kr. okr. sodnije v Rudolfovem se bo dne 30. t. m. v justično poslopje h. št. 151 »Križatijske ulice« preselil ter bo istotam z omenjenim dnem začel poslovati. Pismene vloge za ta oddelek so kakor doslej, pri vložišču c. kr. okrajne sodnije vlagati.

Vesti iz Krmina. Pretekli teden so pri nas svedrovci obiskali pošto. Odnegli so okroglo 7000 kron. Policija pridno zasleduje storilce in je že aretirala pet različnih oseb. Občinstvo se vrlo zanima za to stvar in željno pričakuje, da bi prišli storilci v roke sodniji. — Huda vročina tudi pri nas noče pomehati in kakor kaže, bodo letošnji pridelki vsled suše zelo pičili. Tudi vinska letina ne bo tako obilna, kakor se je mislilo. Ako ne bo skorajšnjega dežja, nam bo suša še ta glavni pridelek uničila. V nekaterih krajih po Brdih bode letošnja vinska letina vsled suše in toče še slabša, kakor lansko leto. Ker bo vina malo, ga bo radi tega težko dobiti in bo v ceni vedno rastele. Zato opozarjamo gostilničarje in vinske trgovce, naj takoj ob trgatvi pridejo v Krmin, ker si bodo lahko nabavili ob zmerni ceni dobro vino. Znani gostilničar Ivan Kalčič je odprl sedaj »Hotel Central« poleg pošte. Za informacijo radi vinske kupčije se lahko naši ljudje nanj obrnejo.

Vrli domobranci. Pri ravnokar minolih vajah na Hrvaškem med To-

puskim in Virginmostom so nad skupno armado zopet zmagali domobranci, kar se že nekaj let sem redno dogaja.

— **Hercegovinski vinogradi** so vsled letošnje suše zelo trpeli; ponekod je uničenega 50 do 75% pridelka, v najboljših legah 25 do 30%. Tudi kakovost je zelo trpela, ker se grozdje ni moglo odebeliti in izzoreti. Cena se pričakuje vseeno prilična, ker so ljudje vse lansko vino prodali in to za dobro ceno.

— **Dva nova lista v Sarajevu.** Nov srbski list »Narod« prične izhajati te dni v Sarajevu. Dne 1. septembra je pričel izhajati nov muslimanski list »Zemane«.

— **Stoletnica mesta Osjek.** 28. m. m. je preteklo sto let, odkar je bil Osjek povzdignjen v kraljevo svobodno mesto.

— **Seznamke za plemensko živino** (čredno knjigo) uvedejo na Češkem. Seznamke bodo vodili zaupni možje okrajnih živinorejskih organizacij; pred sprejemom v knjigo bo dotično čistokrvno in deloma tudi križano plemensko živino pregledala posebna komisija.

— **Prvo šolo bodoče hrvaške šolske Maticе** je otvoril v Krčedinu v Sremu »Klub Cirilo-Methodskih zidara«.

— **Za novega korektorja hrvaškega jezika na zagrebškem deželnem gledališču** je imenovan dr. Milan Ogrizović.

— **Lopovska družba.** Nedavno je bil v Zadru aretiran natak Anton Horvat, ki je v družbi več drugih lopovov kradel po ladjah, železnicah in zasebnih stanovanjih — denarne listnice. Vsa lepa družba je že na »hladnem«.

— **Promet v avstrijskih morskih lukah l. 1910.** je znašal skupaj 161.995 ladij s 23.115.636 tonami. Od tega odpada na: Trst 11.025 ladij in 4.030.944 ton, Opatijo 11.588 ladij in 898.327 ton, Split 5974 ladij in 1.349.724 ton, Zadar 4785 ladij in 1.205.259 ton, Šibenik 4111 ladij in 741.330 ton. Tu so pa vštete tudi ladje, ki niso ničesar izkrcale ali ukrcale. Podatki o resničnem prometu v teh lukah l. 1909. kažejo naslednje: Skupaj se je izkrcalo 28.186.000 ton blaga, ukrcalo ka 19.748 tisoč ton, skupaj 47.934.000 ton. Na prvem mestu je Trst z 29.092.000 tonami (20.946.000 izkrcanega in 8.147.000 ukrcanega blaga); takoj za njim pride Šibenik, ki je izkrcal 435.000 in ukrcal 1.812.000, skupaj prevedel 2.247.000 ton blaga. Pulj izkazuje 1.887.000, Gruž 1.700.000 (289.000 izkrcal, 1.412.000 pa ukrcal), Metković 1.039.000 (258.000 in 781.000), Split 1.015.000 (305.000 in 712 tisoč) ton prometa.

— **Bosna in mažarske visoke šole.** Ogrski naučni minister je s posebno naredbo dovolil, da se sprejmejo na vse ogrske visokošolske zavode dijaki bosenskih gimnazij in realk ter absolventi mohamedanske šeriatske sodniške šole v Sarajevu. S tem se bo zlasti mnogo mohamedanskih dijakov odtegnilo zagrebškemu vseučilišču.

— **Gozdni požar** so te dni v bližini Sv. Kuzma pri Reki zanetile iskre iz železniške lokomotive. Sušaskim gasilcem se je po peturnem delu posrečilo omejiti požar; škoda je velika.

— **Čudna nesreča z možnarjem.** Na cesarjev rojstni dan so v hrvaški vasi Kukujevac v Sremu kakor običajno streljali z možnarji. Nabijal jih je Josip Angjelković 150 metrov daleč od cerkve. V cerkvenem zvoniku je skozi okno to delo opazoval Marko Kušić. Pri strelu se en topič razletel in en kos železa priletel v zvonik Kušiću v sredo čela, da je ostal na mestu mrtev. Josipu Angjelkoviću pa se ni drugega zgodilo, kakor da ga je puh podrl na tla.

— **Zločinska babica.** O tem se iz Trsta še poroča: Aretirana Ana Bajc je bila jako podjetna »fabrikantinja angeljkov«, vedno pripravljena za denar za vsako »diskretno pomoč« in to z neverjetnim cinizmom. Deklice in dame »najboljše družbe« so se zatekale k njej, da bi zakrile posledice svojih grehov. Glede otroških trupel, najdenih svoječasnno v cerkvi Sv. Vincenca Pavla in na Opčinah, je baje že dokazano, da je Bajčeva imela svoje prste pri tej stvari. Posluževala se je vseh mogočih sredstev, da bi se iznebila trupel. Navadno je nakupovala — zdi se sicer nekam romantično — šopek cvetic, skrila med cvetlice žalostne ostanke nastajajočega živga bitja in položila šopek v rakev k tej ali oni mrtvi ženski, do katere je prihajala v žalobni dom pod to ali ono pretvezo. Večinoma je opravljala to manipulacijo v bolniški mrtvašnici. Celo spravljala je trupleca v kako škatlo in jih sama zakopala na grobu svoje matere. Kazenska preiskava je dovedla še do drugih grozot. Babica-hijena je bila tudi jako podjetna sovodnica. Ko je stanovala v ulici Salice 21, je vzdrževala pri sebi pravcat lupanar za gurmande iz

»najfinejših« krogov. Upati je, da ne bo z ozirom na one »fine« gospode ta škandal potlačen (kakor se je že enkrat zgodilo). — Bajčeva je imela tudi ljubimca, nekega Antona Babulih (ne Pikulič), ki jej je bil zvest pomagač pri njenih zločinih. Bajčeva je takoj po aretaciji tajila, nazadnje pa je začela priznavati svoja hudodelstva. Rekla je v svoje opravičenje, da je bila ona ravno tako »ustvariteljica angeljev«, kakor vse druge babice!

Deset zapovedi proti in pri požaru. 1. Z ognjem in lučjo ravnaj previdno. 2. Svetilko napolni in uredi vedno po dnevi. 3. Pred pečjo, na peči in za pečjo ne nakladaj ne drv, ne drugih gorljivih reči. 4. V podstrešju, v kletih, na stopnjicah ali hodnikih sveti samo s svetilko. 5. Pljuvalnike napolnjuj samo s peskom. 6. Tleče užigalice ali smodkine koščke vrzi vedno le v peč. 7. V hiši imej vedno vodo. 8. Na umivalniku v spalnici imej vedno pripravljeno luč, užigalice in obleko, da si v eni minuti pripravljen za odhod. 9. Ključje shranjuj vedno le na določenem kraju. 10. Vnaprej moraš vedeti, kaj ti je v slučaju požara predvsem treba storiti, in si zapomni kot pravilo: Domače zbuditi! Otroke in bolnike iz hiše! Ogenj naznaniti in skusiti sam pogasiti! Denar, dragocenosti in trgovske knjige spraviti na varno! Če ne moreš več na stopnjice, zberi svojece pri najbolj dostopnem oknu in mirno čakaj na pomoč!

Novice iz Amerike.

Društveno gibanje Slovencev v Ameriki. Dne 4. septembra se je vršila v Franklinu, Pa., slovesna otvoritev Slovenskega izobraževalnega doma.

Slovenske poroke v Ameriki. V New Yorku so bili poročeni g. Iv. Volšenk z gđno. Ano Lubšinovo iz Dobove, g. Rudolf Mayer z gđno. Marto Matičič in Josip Schlosser z gđno. Antonijo Pečulanovo iz Čepovana na Gorškem. — V Clevelandu sta se poročila g. John Kralj z Mary Šifler, doma od Sv. Duha pri Škofiji Loki.

V Ameriki umrla Slovenca. Dne 23. avgusta je v Emporiumu, Pa., nagloma umrl Ivan Omahen, doma iz Višnje gore. Zadel ga je srčna kap. V stari domovini zapušča ženo in tri otroke. — V Clevelandu je umrl Slovenec Viktor Jarc. Rojen je bil 1. aprila leta 1888, in sicer v vasi Preserje pri Borovnici. V Ameriko je prišel pred kakimi sedmimi leti.

Amerikanska časnikarska agencija v Evropi. Ameriški milijonar William Randolph Hearst, ki se zdaj mudi v Evropi, namerava v Parizu ali pa v Londonu ustanoviti časnikarsko agencijo, ki bo preskrbovala evropske časnike z ameriškimi novicami.

Lov na mačke v New-Yorku. Družba za varstvo živali v New-Yorku je uprizorila lov na mačke. Skoraj vsako noč nalove uslužbenci po 400 mak, ki jih potem kloroformirajo. W. K. Horton, generalni vodja družba, je izjavil, da bo do konca leta najmanj 250.000 mačk v Greater New-Yorku usmrčenih.

Štajerske novice.

Š »Napredni akademiki« priredijo v nedejo 17. t. m. v Narodnem domu v Celju veliko »ljudsko« veselico z vojaško godbo iz Varaždina. V čem obstoji ta ljudska veselica se vidi iz tega, da je poleg konfetov na programu »Volitev najlepše krasotice«, katere rezultat se razglasi ob 12. uri opolnoči, ter ples do ranega jutra. Kdo ne strmi nad narodnim delom naprednih akademikov!

Š **Osebna vest.** C. kr. profesor na slovenski gimnaziji v Mariboru Jan. Ev. Kociper je imenovan za podravnatelja kn.-šk. dijaškega semenišča v Mariboru.

Š **Č. g. Anton Srebre,** bivši kaplan v Vuzenici, je prestavljen za pomožnega duhovnika na Zusem.

Koroške novice.

k **Škocijan v Podjuni.** Bralno društvo in prijatelj k »Rušu« v Zamoštvu vabi na svojo 5letnico domačine, novas tik Škocijana za prihodnjo nedejo, dne 17. kimovca t. l. Med drugimi govori č. g. provizor Fr. Šenk, domača mladina uprizori lepo igro, svirajo velikovski tamburaši itd. Zunanje goste in zastopnike okoliških društev uljudno opozarjamo, da se bo vsled obsežnega sporeda pričelo točno ob treh popoldne, da se ne zamudimo predolgo v noč. Na zdar!

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Književnost.

Ilustrovani kažipot za Ljubljano. Sestavil Ivan Robida s pridejanim načrtom mesta Ljubljane. Cena 1 K 20 h in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani ter je za tujca in domačina velike praktične vrednosti; nudi tudi za domačina mnogo novega in zanimivega. Isti kažipot se dobi tudi v nemškem jeziku.

Načrt Ljubljane, zelo pregleden in natančen do podrobnosti, se dobi v dveh barvah za ceno 30 h in v petih barvah za ceno 50 h. Na razpolago je v slovenskem pa tudi v nemškem jeziku.

Srednješolska pesmarica. Visoko c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje je dne 27. oktobra 1910, št. 40.943 odobrilo rokopolis nove srednješolske pesmarice »Lira«, sestavil Hinko Družović, c. kr. učitelj glasbe v Mariboru.

Pesmarica bo obsegala v začetku prvega dela nauk o teoriji in teoretično uvajanje v četverglasno petje. Poleg tega bo nudila ista 110 moških zborov, med katerimi so zastopani vsi domači skladatelji v svojih najboljših skladbah, kakor tudi nekatere najboljše slovenske narodne pesmi v prestavah.

Po izjavi naših priznanih strokovnjakov je ta srednješolska pesmarica izboren pripomoček k teoretičnemu in praktičnemu uvajanju v četverglasno petje in jo bodo brez dvoma upeljali vsi srednješolski zavodi.

Pesmarica bo v ponedeljek na razpolago. Cena 1 K 70 h za broširan in 2 K 20 h za vezan izvod.

Pesmarica izide v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani.

* **Učna knjiga francoskega jezika** za srednje in njim sorodne šole. II. del. Spisal Friderik Juvančič, je ravno kar izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. Cena v platno vezani knjigi 3 K. Ob koncu knjige je slovarček, dalje 24 krasnih slik Pariza in načrt.

* **Šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom.** Ravno kar je dotiskan nov »Cenovnik in naročilni list šolskih tiskovin«, učil in knjig« in je brezplačno na razpolago v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Cenovnik vsebuje poleg najraznovrstnejših šolskih tiskovin tudi mnogovrstna učila ter šolske in metodnične knjige; ozira se na vse predmete, ki se po najnovejših predpisih poučujejo v ljudskih šolah.

* **Šolske in pisalne potreščine** ter šolske knjige itd., ki jih rabijo šolska vodstva in krajni šolski sveti, se dobivajo v knjigarni »Ilirija« prej K. Florian v Kranju v najboljših kvalitetah in po zelo nizkih cenah. — Knjigarna »Ilirija« v Kranju preskrbi brez odloga tudi vse šolske tiskovine, učila in metodnične knjige, ki jih navaja novi Cenovnik »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani po izvirnih cenah.

Za občinske volitve potrebne nove tiskovine. Katoliška Bukvarna v Ljubljani je ravno kar izdala sledeče, po določilih novega občinskega volivnega reda predelane tiskovine za občinske volitve: **Pooblastila** za občinske volitve, lega 50 vin. **Reklamacija**, ker je bil volivec izpuščen iz volivnega imenika, lega 50 vin. **Reklamacija**, ker je vpisana v volivni imenik oseba, ki nima volivne pravice, lega 50 vin. Te tiskovine se naročajo od Katoliške Bukvarne v Ljubljani. — Vse druge tiskovine za občinske urade se dobe v knjigarni J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Nemiri v Macedoniji.

Iz Soluna poročajo: V Macedoniji se širi četaštvo zopet v starem obsegu, ne da bi bile oblasti zmožne, nastopiti primerno proti terorizmu »korutadžev«. Položaj je danes tembolj kritičen, ker je došlo med bolgarskimi in grškimi četami do nekakega sporazuma, čegar cilj je skupno postopanje proti krivični turški upravi, medtem ko so si čete še v preteklem letu bile pod vplivom antagonizma, ki vlada med patriarhatom in eksarhatom, še same medseboj nasprotne. To medsebojno sovranje majhen del njihove teroristične deštvo krščanskih četašev je absorbiralo lavnosti napram prebivalstvu ter je imelo tudi to prednost, da so se čete dostikrat uničevale v medsebojnem boju. Z omenjenim sporazumom pa so te eventualnosti odstranjene in razni krščanski voditelji četašev stopajo topot skupno na polje svojega krvavega dela. »Viribus unitis!« Ako bi turška vlada pod vplivom mladoturškega odbora ne bolehal na hudi kratkovidnosti, bi že davno odpravila žalostne razmere v provincialni administraciji in krivice, ki se dogajajo vsak dan krščanskim elementom v provinci, s čemur bi gotovo ne prisilila do skrajnosti ogor-

čeno krščansko prebivalstvo, da bi zopet prišlo za orožje. Danes pa mrgoli v macedonskih vilajetih ravno tak polno čet, kot pred konstitucionalno dobo. Razmere, zlasti v provinci se niti za las zboljšale, kajti turški fanatizem s svojim panizlamskim verstvom se ne more sprijazniti z enako pravnostjo! Vladni organi v provinci smatrajo krščanske narodnosti v provinci še vedno kot element druge kate gorije ter udeležujejo to svoje naziranje pri vsaki priliki, ki se jim nudi. Da raste nezadovoljnost krščanskih elementov, ki imajo v vsakem oziru iste obveznosti kot mohamedanci, v tej razmerah čimdalje bolj in da mora pri končno do izbruha, je umljivo. Ako se vaščani sili vsakdanjih nezakonitosti ki se jim gode, če se zavrača njihove pritožbe in če najdejo vedno le zapra ušesa in vrata, potem zgube pač vsako upanje ter se lotijo illegalnega dela, tem da se direktno ali indirektno pridružijo četašem. V Macedoniji ne bo turška vlada dosegla nikdar povoljnih uspehov z administracijo, v kateri sami turški fanatiki, kakor tudi ne nikdar sanirala položaj na ta način. Dokler uradni organi ne bodo pokazali napram krščanskemu prebivalstvu najuglednejše nepristranosti in lojalnosti, toliko časa v Macedoniji ne bo reda in miru. Četaši dokazujejo to zadostno. Bombni atentati na železnice so vedno pogostejši in ako niso imeli v tem letu katastrofalnih posledic, je samo slučaj, ki ničesar ne spreminja na pravem položaju. Pri Kovmanovem so bili letos izvršeni na železnico že 3 bombni atentati, ki pa so se vsi ponosrečili. Vendar pa ni bila zadnja bomba pri Kovmanovem več tako nedolžna, pravi, kajti zahtevala je tri človeške žrtve. Na tir položena bomba je ubila tri železniške delavce, ki so prepeljali valj nekoliko pred prihodom solunskega vlaka z železniškim materialom naložen vagonček. Bomba, ki bi brezdvomno razbila solunski vlak, je uničila vagon in raztrgala delavce. Ti atentati močno spominjajo na bombno periodo iz l. 1903. Ozračje je tudi sedaj močno napolnjeno s strelivi, vendar pa bi ne znalo biti še vse prepozno! Zdrava, odkrita in poštena politika bi mogla še vedno rešiti situacijo. Zakulisna politika mladoturškega odbora se je pa do slej ponesrečila v vseh smereh. Mora bo priti in bo tudi prišel čas kakega Hilmi paše ali Sajd paše, ki sicer nimata ničesar skupnega z odborom in nimata tudi med Mladoturki nobenih pristašev, a sta za to sposobna državnik. Eno pa je brezdvomno. Ako se položaj ne bo nujno saniral, se bližamo — in naj se glasi še tako neverjetno v Evropi — z hitrimi koraki revoluciji v Macedoniji!

Ljubljanske novice.

Ij **Leta 1848.** so še lovili fante za vojake. Usodo enega teh nesrečnežev opisuje Finžgar v svoji narodni igri s petjem: »**Divji lovec**«, ki jo uprizorijo »Ljudski oder« v nedejo, dne 17. septembra, ob 7. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Imeli smo priliko prisostvovati scenični skušnji, in reči moramo, da so posamezne slike tako krasno in scenirane in scenerija tako lepa, da ka boljšega v Ljubljani nobeno drugo gledališče ne zmore, kot samo »Ljudski oder«. Posebno IV. dejanje je ne popisno čarobno. Nastopa do 30 deklek in 30 fantov pri komparzeriji. Sodeluje glasbeno društvo »Ljubljana«.

Vstopnice se dobe v predprodaji v »Katoliški Bukvarni, ki sprejema tudi naročila na abonement. Kdor si hoče zasigurati lep prostor, naj si takoj kupi vstopnico!

Ij **Vabilo.** Na ustanovni shod novega šentjakobskega prosvetnega društva v Ljubljani, ki je v nedejo, 24. septembra, ob 4. uri popoldne v salonu gostilne pri Kamenčanki na Sv. Jakoba trgu, uljudno vabim vse člane in članice. Vspored shodu je: 1. Otvoritev shoda in imenovanje predsednika. 2. Govor proponenta pravil. 3. Volitev odbora in pregledovalcev računov. 4. Slučajnosti. — Pred shodom se bodo vpisovali novi člani. Vsak samostojen predlog se mora vsaj en dan prej naznaniti sklicatelju. Naj pomnim, da je društvo ustanovljeno predvsem za šentjakobčane in njihove bližnje sosedo. Vsem, ki jim je dobrobit našega ljudstva pri srcu, vsem, ki želé prosvete na krščanskem temelju, vsem, ki zlasti naši mladini želite ohraniti njene ideale, kličem najpričnejši: »Dobrodošli v društvu!« — Veliko število že vpisanih članov, in med temi več prav odličnih in vplivnih oseb, obljubljeno sodelovanje od strani veljavnih mož je nadepolna zarja lepe prihodnosti društva. In kdor ima gor ko srce za svoje brate, v glavi pa kapital znanja, naj bo lajik ali duhovnik

ga vabim: »Pristopi, prijatelj, v naš krog kot sodelavec. Blagemu srcu je lepo plačilo že vesela zavest, da nesebično dela za naobrazbo ljudstva.« Le v mirnem delu hoče društvo vršiti svoje zvanje. — V Ljubljani, 13. septembra 1911. — Peter Janč, proponent šentjakobskega prosvetnega društva.

Ij **Glasbena šola »Ljubljane«** se odpravi na ponedeljek, 18. t. m., s sveto mašo. Podučevalo se bo solopetje, deklamacija, klavir, teorija, harmonija, kontrapunkt, glasbena zgodovina in zborovo petje. Vpisovanje se vrši prihodnji četrtek, petek in soboto od 3. do 6. ure popoldne in v nedeljo od 10. do 12. dopoldne v hotelu »Union«, vhod iz Frančiškanske ulice, desno, I. nadstropje. Podrobnosti so razvidne iz plakatov. Pojasnila daje šolsko vodstvo ob gori navedenih dneh. Uredbo šole, učni načrt in učne moči je vzela visoka c. kr. dežel. vlada s razpisom z dne 23. nov. 1910, št. 3235, odobruje na znanje. — Vsled ogromnih žrtev, ki jih bo zahtevala letos vnajša organizacija pevskih zborov, se odbor ni mogel odločiti za razširjenje šole, katero se pa sigurno izvede s prihodnjim šolskim letom. Lanska javna skušnja je pokazala tako lepe uspehe te glasbene šole, da ni dvoma, da bo število učenec letos izdatno narastlo. Zato naj se blagovolijo starši z gojenci čim prej zglasiti, ker je uredba ur s tem olajšana. Vstop med polletjem ni mogoč.

Ij **Združene organizacije državnih uradnikov** sklicujejo na dne 17. t. m., ob 11. uri dopoldne v Mestni dom manifestacijsko zborovanje zadevaje službeno pragmatiko, časovno napredovanje in zahteve državnih uradnikov.

Ij **P. n. gg. davčni uradniki!** Za 17. t. m. nameravani manifestacijski shod davčnih uradnikov se iz raznih vzrokov preloži. Dan, katerega se bo šel shod vršiti, naznanil se bo javno in po posebnih vabilih.

Ij **Občni zbor »Slovenske Filharmonije«** se vrši jutri, v četrtek, točno ob 8. zvečer v restavraciji »Pri Rimljanu« (Val. Mrak) na Rimski cesti 4. — Da se doseže sklepčnost, prosi mnogoštevilne udeležbe!

Ij **Slovenske Filharmonije oddelek** koncertira jutri v park hotelu »Tivoli«. Začetek ob 1/25. popoldne. Vstop prost.

Ij **C. kr. obrtno nadzorstvo v Ljubljani** daje svoja poročila na razpolago edinole uradnemu listu, kar pa ni prav. Če drugi uradi, kojih delo je večje važnosti za javnost, vsemu časopisju v deželi ali pa vsaj dnevnikom poročila o svojem delovanju redno pošiljajo, bi se tudi c. kr. obrtni nadzornik lahko tega navadil.

Ij **Umrli** je danes v Trnovem večletni bivši najemnik Kolezijske kopeli Jernej Matevž, star 81 let. Naj v miru počiva!

Ij **Umrli so** v Ljubljani: Sperling Terezija, korektorja žena, 50 let. — Alojzij Hace, rejenc, 3 dni. — Miroslav Kosem, posestnikov sin, 5 let. — Jerica Ternovc, zasebnica, 61 let. — Vladimir Potrato, sin oficijanta c. kr. okr. glavarstva, 4 tedne. — Ciril Klaunder, sin železniškega nadkurjača, dva meseca. — Ciril Mehle, rejenc, 6 mesecev. — Josip Erman, delavec, 25 let. — Ervin Fugec, dijak, 14 let.

Ij **Aretovana tatica.** Predvčerajšnjim je mestna policija aretovala na Resljevi cesti kuharico Marijo Köchl, katero zasleduje okolišno sodišče v Gorici zaradi hudodelstva tatvine. Izročili so jo deželnemu sodišču.

Ij **Berač-tat.** Predvčerajšnjim je beračil v neki hiši v Prečni ulici že večkrat predkaznovani, policiji dobro znani vagant Karol Spindler in ukradel iz neke kuhinje kuharici par čevljev.

Ij **Zaradi prepovedanega povratka v mesto** je bil včeraj na Bleiweisovi cesti aretovan nevaren vlomilec Ivan Jerše rodom iz Cerkelj na Gorenjskem. Oddali so ga v zapore okrajnega sodišča.

Telefonska in brzojavna poročila.

NOVI VOJNI MINISTER.

Dunaj, 13. septembra. Po različnih glasovih je imenovanje sarajevskega zbornega poveljnika pl. Auffenberga za naslednika barona Schönaicha že izvršeno. Publikacija se pričakuje še tekom tega tedna.

AVSTRIJSKI MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 13. septembra. Danes se je vršil tukaj pod predsedstvom ministrskega predsednika barona Gautscha ministrski svet, katerega so se udeležili vsi ministri.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Praga, 13. septembra. Splošno se sodi, da bo tridnevno zasedanje češkega deželnega zbora poteklo popolnoma mirno.

FRANCOSKI MINISTRSKI SVET GLEDE MAROKA.

Pariz, 13. septembra. Ministrski svet, ki se je vršil včeraj, je trajal tri ure. Bili so navzoči vsi ministri in državni tajniki. Minister za zunanje zadeve de Selves je kolegom podal najobširnejše informacije o najnovejši fazi pogajanj in razložil temeljne misli odgovora Nemčiji, ki ga je sestavil. Ta odgovor je bil predmet dolge diskuzije. Ministrski predsednik Cilloux je odšel danes zjutraj k vojaškim vajam v vzhodni Franciji in se četrtek vrne v Pariz, kjer se bo v petek pod predsedstvom Fallièresa vršil zopet ministrski svet, ki bo sklenil definitivno stilizacijo odgovora, kateri se ima poslati Nemčiji.

Berolin, 13. septembra. Tukaj se trdi, da odgovor, katerega je sestavil francoski ministrski svet, v glavnem odgovarja predlogom Nemčije, razlike pa niso take, da bi dajale povoda kakemu konfliktu.

DEMENTI GLEDE AVSTRIJSKE VOJNE LADJE V AGADIRJU.

Dunaj, 13. septembra. Na merodajnem mestu se vest, ki jo je prinesla »Vossische Zeitung«, da se namreč nemška križarka »Berlin« iz Agadirja odpokliče in se pošlje tja nevtralna avstroogradska ladja, da varuje ondotne Evropejce, odločno dementira. Vest je od kraja do konca izmišljena.

REVOLUCIONARNI ŠTRAJKOVSKI NEMIRI V ŠPANJI.

Madrid, 13. septembra. Štrajkovski nemiri zadobivajo po več krajih Španije revolucionaren značaj. Nad mestom Bilbao se je proglasilo obsedno stanje. Blizu Orvieda so štrajkujoči rudarji razdrli železniški most, da onemogočijo nek premogovni transport.

VELIK POŽAR.

Antwerpen, 13. septembra. Tukaj so se vnela lesna skladišča v pristanišču. Ogenj je zadobil take dimenzije, da preti tudi dinamičnim zalogam in ga je 40 km daleč do Bruslja videti.

84. ŽRTEV AVIATIKE V LETOŠNJEM LETU.

Pariz, 13. septembra. Tu je danes ponesrečil artiljerijski polkovnik Chotard, ki je bil na svojem aparatu zletel v zrak, tako, da je kmalu v bolnici izdihnil. Chotard je 84. žrtev aviatike v letošnjem letu.

GARIBALDINCI.

Trst, 13. septembra. Tukajšnja oblast je 34 mladeničev, pri katerih so svojčas našli rdeče garibaldinske srajce in orožje in so jih osumili, da hočejo kot prostovoljci v Albanijo ter jih zaprl, danes izpustila.

ZASTRUPLJENA ŠIVILJA.

Dunaj, 13. septembra. Tu so šiviljo Jožefino Wessely, ki se bi imela jutri poročiti, našli s plinom zastrupljeno. Ne ve se, se li gre za samoumor ali nezgodo.

VELIKANSKA NESREČA V NEMČIJI.

Utonilo 11 vojakov.

Dne 12. t. m. je vadila na Saškem močna patrulja nekega ulanskega polka. Ko je plavala patrulja pri Obervogelsangu čez Labo, je nekaj konj zašlo v vrtinec, vojaki se niso mogli rešiti in je utonil 1 podčastnik in 10 ulancev. Medtem sta preplavala dva častnika in dva podčastnika ponesrečene patrulje Labo. Ko sta častnika videla, kaj da se godi, sta skočila v reko, da rešita ulance, a nista mogla priplavati v sredo reke, malo je manjkalo, da nista tudi častnika utonila.

Reforma belokranjskega gospodarstva.

Pravi činitelj, kateri naj bi občni kmetijski napredek na Belokranjskem v roke vzel, ne more pač nihče drugi biti, kakor deželni odbor sam. Po vsej pravici prispevati bi pa morala k celi akciji seveda tudi država, kajti tu se gre za dvignjenje blagostanja belokranjskega kmetijskega prebivalstva, katero bo svoj čas gotovo lahko veliko večje davke plačevalo, nego jih plačuje dandanes.

Pravi gospodarski načrt, po katerem naj bi se napredek belokranjskega kmetijskega gospodarstva sistematično pričel in nadaljeval, bi bil pač ta-le:

V središču Belokranjske, torej v bližini Črnomlja ali pa Metlike, ustanoviti naj bi se, bodisi potem nakupa ali pa le potom dolgoletnega najema nekaj deželni gospodarski dvor. Previden bi moral biti ta dvor z dovolj velikim gospodarstvom, obstoječim iz sledečih delov ali objektov:

1. Obsegu belokranjskega vinarstva primeren matičnjak ameriških trt v namen pridobitve podlag trtam finih namiznih vrst grozdja. Vinske vrste pri-

delovale, to je cepile naj bi se kakor do zdaj i v bodočnosti v državnih trtnicah. 2. Matičnjaku primerno velik vinograd za pridelovanje cepičev najpriporočljivejših namiznih vrst grozdja. 3. Vsakoletnemu pocepljenju trt primerna stratifikacijska hišica. 4. Množini cepilnih ter stratificiranih trt primerna trtnica. 5. Drevesnica za pridelovanje sadnega drevja. 6. Drevesnici primerno velik vrt maternih rastlin tistih plemen in vrst sadja v plemenih, katere naj bi se v drevesnici pomnoževale. S tem vrtom spojeno bi moralo biti tudi zadosti veliko zarodišče laških lešnikov. 7. Dovolj velik del kostonjeve hoste v namen vsakoletnega pridobivanja cepičev marona v njemu. 8. Mala klet za eventualno napravo in spravo vina domačega pridelka ter za spravo najpotrebnejšega kletarskega orodja, katero naj bi se vinogradnikom izposojevalo, torej kletne črepalnice, filtrirnega stroja itd. 9. Stanovanje oskrbnika naprednega gospodarskega dvora, katerega bi moral on po natančno določenem gospodarskem načrtu voditi. Poslednje pa ne le z lastnim gospodarskim računom, ampak i z lastno pridno roko. K tem navedenim posameznim obstojnim delom naprednega gospodarskega dvora gre sledeče pripomniti.

K točki 1.

Finih namiznih vrst grozdja naj bi belokranjski vinogradniki ne pridelovali med vinskimi vrstami raztrepene ali pomešane, ampak skupno v posebnih oddelkih. Taka ureditev olajšuje jako nabiranje grozdja, olajšuje pa tudi varstvo istega. Dotičnih vrtnih cepljenj naj bi pa vinogradniki ne dobili popolnoma brezplačno, ampak le proti primeroma nizkemu plačilu, kakor je to tudi v državnih trtnicah vpeljano.

K točki 5.

V drevesnici naj bi se vzgojevale predvsem prav žlahtne marelice in breskve, to pa v nizkodebelnatih drevescih, nikakor pa ne v visokih. Visoka debla niso namreč tem plemenom po naravi lastna, ona bi pa tudi pravilno obiranje sadja jako ovirala, ker se mora pač vsako marelico ali pa breskev posebej z roko z drevesa odločiti, to je odtrgati, da se čisto nič ne rani. Visoka debla naj bi se pa tudi hruškam in jablanam ne vzgojevalo, ampak vzgojevalo naj bi se izključno le nizka debla, pritlikovce.

Pritlikovci imajo, kakor že ime kaže, prav nizka debla in tudi krona jim ni velika, obširna, ampak le skromna. Tako drevje moralo bi se zato vzgojevati, ker le na takem je mogoče lepo komadno sadje pridelovati, kakoršno naj bi se ravno na Belokranjskem pridelovalo. Pritlikavo drevje ima tudi prednost pred visokim, da se ga zamore brez kake posebne škode tudi po vinogradih, osobito ob robovih zasajati, kar nikakor o visokodebelnatem ne velja. Sicer bi bila pa naloga oskrbovalca vzornega dvorca kmetovalce k prepričanju dovesti, da je najkoristnejše vse za prodaj namenjeno sadje skupno v posebnih sadovnjakih pridelovati, ne pa po vinogradih raztrešeno. Za sadovnjake uporabljalo bi se z največjo koristjo taka zemljišča v višavah, kakoršna ne velja v vinograde izpreminjati. Istotako izkoristilo bi se pa tudi lahko zemljišča v nižavah, katera so za poljedelstvo prestirna, za vinograd pa že prenizko leže. Visokodebelnatega drevja vzgojevalo naj bi se v drevesnici le prav malo, namreč kvečem le toliko, kolikor bi se ga za drevoredne obsaditve cest in potov trebalo.

Tudi sadno drevčje naj bi kmetovalci kupovali, seveda po jako znižani ceni prave vrednosti. Skušnja namreč do dobrega uči, da se podarjena drevesca ali trte nič kaj ne ceni, ker si marsikdo misli: A, kaj, če tudi drevesce ne posadim, saj me nič ne stanejo. Da, tudi nepošteno se marsikje s podarjenimi sadnimi rastlinami postopa, da se jih namreč naprej drugemu proda. Sicer je pa tudi opravičeno zahtevati, da celo podvzetje vendar tudi kaj nese.

K točki 6.

Vrt maternih rastlin ima namen pridobiti cepičev za požlahtnovanje v drevesnici. Obenem bi se pa v tem vrtu odjemalci drevesce lahko na lastne oči prepričali, kakega sadja se imajo od kupljenih dreves nadjati. Tudi bi iz tega vrta prodano sadje kolikorotoliko neslo. Zarodišče laških lešnikov je zato neobhodno potrebno, ker se jih najpraktičneje s pomočjo tokazvanih vlačnic in grubanic pomnožuje, ne pa s pomočjo semen ali še celo s pomočjo cepljenja.

K točki 7.

Drevesce debelega kostonja ali marona se, žal, v drevesnici ne da s koristjo prigojevati. Iz zrna v drevesnici vzraslo ter visoko cepljeno kostonjevo drevje se namreč na stalno mesto presajeno najraje celo do tal posuši, to

navadno v drugem ali tretjem letu že Tako postane pa vse vzgojevanje kostonja v drevesnici brezuspešno delo, in najpraktičneje je vsled tega le cepiče pridelovati in s temi mladično-drobnozrnat kostonjevo drevje v hostah pocepljati.

Nič kaj nimamo pripomniti k 8. in 9. točki glede naprednega gospodarskega dvora na Belokranjskem, temveč pa o oskrbniku istega. Pravi oskrbnik, to je takorekoč kardinalna točka celega podjetja, kajti od njega, to je od njegove strokovne sposobnosti in z njo spojene praktične marljivosti, da, boljše rečeno ljubezni do stvari, odvisen je v prvi vrsti uspeh podjetja. Oskrbnik dvora biti mora na vsak način kar brez-pogojno vinarstvu, torej vinogradstvu, kakor tudi kletarstvu teoretično in praktično popolnoma kos in isto biti mora tudi glede sadjarstva. Ta njegova kvalifikacija spojena mora biti pa tudi z osebno pridnostjo, z manualnim izvajanjem gotovih del v kleti ter drevesnici. Vrh tega mu mora pa biti dan tudi dar popularnega predavanja, kajti kar sam vé in zna, mora tudi drugim in to priprostim ljudem kmetom popularno ter prepričevalno pojasniti in povedati znati. Vsak moč takih lastnosti moral bi ob nedeljah in praznikih od občine do občine potovati ter prirejati shode s popularnimi predavanji. Na takih shodih bi vinogradnike prepričevalno unemati moral za napravo vina po novem načinu brez vsega kipenja na tropu. Unemati bi jih moral pa tudi za to, da bi si prej ko mogoče vinarstvo zadrugo osnovali, to po vzorcu one kmetijske družbe v Vipavi. V to svrhu bi si moral vupavsko sam ogledati ter se o njeni ureditvi temeljito poučiti. On bi se moral tudi z deželnim vinarskim nadzornikom, g. B. Skalicky-tem, v najožji stik in dogovor spraviti glede oddaje po novem načinu napravljenih vin na Češko, Moravsko itd. Vinogradnikom iti bi moral kar dejansko v roko v vinogradnih in osobito kletarskih poslih, kakor pri filtriranju in presnemanju vina itd. Z vso le mogočo mu energijo bi moral kmetovalce tudi za to unemati in pridobiti, da bi se resnobno in v izdatni meri tudi sadjarstva poglobili, da bi si zasajali sadovnjake, da bi precepljali še mladično drobnozrnat kostonjino s cepiči marona, katere naj bi se jim brezplačno razdeljevalo. Pridobiti bi moral končno tudi opravičence pašnikov za to, da bi si iste individualno razdelili ter z laško leščino zasajali, katero naj bi se jim pa tudi brezplačno delilo. Paša ostala bi končno lahko še skupna, to tako dolgo, dokler bi dotični upravičenci sami ne uvideli, da bi bilo najboljšje, da vsak svoj del sam uživa in ga napredku primerno tudi kar se paše tiče kultivira. Oskrbnik vzornega gospodarskega dvora posvetiti bi se moral, skratka rečeno, popolnoma napredku belokranjskega kmetijstva, kateremu naj bi bil takorekoč duša. In tako bi bilo omogočeno, da postane belokranjsko kmetijsko gospodarstvo po zgotovitvi tamošnje železnice v prilično malih letih napredno, da postanejo njeni kmetovalci imoviti in njih naraščaj ne primoran si svoj kruh v Ameriki iskati.

O poljedelstvu v Belokranjski in zboljšanju istega smo rekli, da razpolaga, žal, čez premalo nji in da se vsled tega ne dá bogve kaj glede povzdige istega ukreniti. Že celo ni opravičeno na to misliti, da bi se tam sladkorno peso pridelovalo ter iz nje v domači tovarni sladkor izdelovalo. Za najmanjšo tovarno je treba vsaj 600 orolov nji s sladkorno peso obsejanih imeti. Obdelovanje sladkorne pese zahteva pa šestkrat toliko dela, kakor ono navadne krmne pese ali pa krompirja. No, ravno teh dveh faktorjev, namreč dovolj polja in delovnih moči za obdelovanje sladkorne pese pa Belokranjska nima; ergo — se ne dá z njo nič ukreniti. Ali kar se pa dá pri danih razmerah vendarle ukreniti, in to z zaželenim gospodarskim uspehom, je — pridelovanje radiča. Pridelovanja radiča naj bi se naši vrli Belokranjci takoj po izgotovitvi tamošnje železnice poprijeli. Z listjem krmili bi celo polje in jesen prašiče, korenine bi pa pozno na jesen pokopali ter jih v tovarno za izdelovanje cikorijskega v Karlovcu prav dobro prodajali. Radič ne potrebuje za vzdrževanje ene tovarne za napravo cikorijske niti približno toliko sveta kakor ga potrebuje sladkorna pesa. Obdelana je pa njiva, na kateri se misli radič pridelovati, tudi le s tretjino onih delavcev, katere zahteva na enakem prostoru sladkorna pesa. In tudi kar se uvedbe ter pridelovanja radiča na Belokranjskem tiče, bil bi tamošnji deželni gospodarski dvor odločno najpripravnější činitelj. -l-

Kupujte le vžigalice: „V korist obmejninih Slovincem“

BOSANSKI SRBI RAZCEPLJENI.

Iz srbskega deželnozbornskega kluba v Bosni je izstopilo več poslancev ter pričelo izdajati svoj list »Otadžbina«; lastnik lista je Petar Kočić. Prva številka je izšla 6. t. m.; list stoji na programu srbskega kluba, katerega so nekateri člani izdali s tem, da so glasovali za vladni proračun, drugi s tem, da so se izjavili za dualizem, v katerem Bosna zavzema mesto provincije, ko klubov program na prvem mestu zahteva popolno samostojnost Bosne, in tretji s tem, da so glasovali za fakultativni odkup kmetov, ko pozna program le obligatornega. Zato so bili poslanci prisiljeni izstopiti iz kluba.

Doktor juris, ki je dovršil vsekušnje in rigorozne z dobrim uspehom, želi vstopiti v notarsko pisarno za koncipienta. Morebitne ponudbe naj se blagovolijo poslati na naslov **„Doktor juris“**, na upravništvo „Slovenca“. 2719

Mnenje gosp. I. Scharf-a, zdravnika v zdravilišču

Karlovi Vari.

Gospod J. Serravallo!
Trst.

Naznanjam Vam na Vašo prošnjo, da rabim z uspehom že več let Vaše Serravallovo Kina vino z železom proti oslavljenju vsled slabe hrane in proti vsakemu zadrževanju krvne tvoritve ter da Vaš izdelek zaseda trajno mesto v razporedu mojih ordinacij.

Karlovi Vari, 10. maja 1909.

Dr. Scharf.

Rogaški

Tempel

Styria

Donati

Najmočnejši prirodní vřelec magnézijoglauberske soli

vřelec. Dletetična namizna pijača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenno snovi.

Zelo koncentriran medicinalen vřelec, priporočljiv pri kroničnem žolčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vřasčenišk oteklinah, jetrni trdnosti, zlatoci, snovnoizmeničnih boleznih, kataris dihalnih organov.

Zdravilen vřelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem črvenem kataru, obstipaciji, žolčnih kamenih, točkalci trganju, sladkovni bolezni

St. 1094/m. š. sv.

2753

Otvoritev slovenske pomožne šole.

S pričetkom šolskega leta 1911/12 se otvori v Ljubljani na IV. mestni deški ljudski šoli Na Prulah slovenska pomožna šola za dečke in deklice.

V to šolo se sprejemajo le slaboumni otroci, ki so vsprejemljivi za pouk, a ne morejo dohajati duševno normalno razvitih pri skupnem pouku. V pomožno šolo se ne sprejemajo:

1. popolni bebeci,
2. slepi, gluhoonemi in epileptični,
3. npravno pokvarjeni,
4. duševno normalno razviti, ki so vsled bolezni ali neugodnih domačih oziroma šolskih razmer in sličnih vzrokov v razvoju zaostali.

Sprejem v pomožno šolo pride praviloma šele tedaj v pošte, če je otrok vsaj eno leto brezuspešno obiskoval ljudsko šolo.

Za sprejem v pomožno šolo določajo v prvi vrsti zakoniti otrokovi zastopniki, potem tudi razrednik tistega razreda, ki ga je otrok obiskoval najzadnje.

Neposrednje določa sprejem v to določena komisija, ki preizkusi otroka, ali morebiti ne sodi še v normalno šolo. V tej komisiji so: c. kr. okrajni šolski nadzornik, šolski zdravnik, učitelj pomožnega razreda in prejšnji otrokovi razredni učitelji.

Takse za preizkušnjo ni.

Starši imajo pravico rekurirati na c. kr. mestni šolski svet. V dvomljivem slučaju se otrok le poizkusoma prideli v pomožni razred.

Sprejem se vrši začetkom šolskega leta in velja tudi za naslednja šolska leta, če se otrok ne oprosti pouka zaradi popolne nesposobnosti ali ne odpusti iz šolske obveznosti.

Obisk pomožne šole je za sprejete otroke obligaten.

Vpisovanje v prvi razred te šole se bo vršilo dne 17. 18. in 19. septembra 1911 od 8. do 11. ure dopoldne v šolskem poslopiju Na Prulah št. 13.

Redni pouk se prične 20. t. m.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski,

dne 8. septembra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni

c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan l. r.

: Naročajte „Slovenca“ :

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Predvidna v 24 urah v mm
12	9. zveč.	742'3	14'9	brezvetr.	brezoblač.	
13	7. zjut.	742'6	8'7	sl. jug.	brezvetr.	0'0
	2. pop.	740'4	25'6	sl. jžah.		
Srednja včerašnja temp. 14'5° norm. 15'3°.						

Profesor dr. pl. Valenta

se je povrnil in zopet ordinira.

Sprejmeta se

dva učenca

za galanterijsko trgovino v Ljubljani, najraje knetskih staršev, event. tudi s hrano in stanovanjem. — Ponudbe pismeno pod »A F 100« poštno ležeče. 2707

LEPO STANOVANJE

na Mestnem trgu št. 22, v drugem nadst. obstoječe iz več lepih sob s pritliklinami vred, se takoj ali za novembrov termin odda. Poizve se Ključavničarska ulica 2, III nadst. 2728

Proda se pod ugodnimi pogoji lepa domačija Jožefa Erjavca na Sapu 2751

hiša z gostilno

ob cesti blizu cerkve in kolodvora Šmarje-Sap. gozdi, travniki, njive. Vse v dobrem stanju. Več se poizve pri Jan. Zalcu na Sapu.

Prodajalko in učenko

sprejme v trgovino z mešanim blagom

Fran Urbančič
trgovca v Knežaku.

Lepa hiša

z dvoriščem in sadnim vrtom se pod jako ugodnimi pogoji proda. Prirejena za eno ali 2 stranki. Potrebne kapitala 3000 K. Rožna dolina, cesta V. št. 154. 2631

Dama

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ter doseči nežno mehko kožo in belo polt, se umiva le z **Steckenperfd lilijno mlečno milo** (znamka Steckenperfd) tvrdke Bergmann & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 v se dobi v vseli lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfümami l. t. d. 608

25 Marijinih pesmi

(Riharjevi in drugi napevi.) **Drugi natis.** Partitura in glasovi broširano. Part. K 2—, glasovi à 30 vin. V zalogi so še: **Mašne**, partitura K 1—, **Litanije**: Lavretanske (semeniške) 30 vin. **Sv. Jožefa** 20 v, **Narodne**: Trije moški zbori, 1. **Bratom Orlom!** 2. **Slov. Straža** in 3. **Slavček**, partitura 50 vin. Ako se naroči po nakaznici nad 10 kosov, je 10 procentov popusta in poštne prosto, pri založniku **Josip Sicherl v Ribnici.** Dobijo se tudi v **Kat. Bukvarni v Ljubljani.**

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano **„KŮČ“** črno Dalmatinsko vino najboljše sredstvo 2501
4 steklenice (5 kg) franko K 4-50
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Primerne službe išče

kurjač in strojnik

Dosedaj je z dobrim uspehom opravljal večletno službo pri lokomobilah. Nastop po dogovoru. Naslov pove uprava Slovenca. 2706

Kam pa prijatelj?

V Vižmarje št. 61. Tam prodaja **G. PODREKAR** prav prijazno 2701

hišo z vrtom

ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelovanje perila, pralnica in svetlolikalnica na električen obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano **perilo po nizkih cenah.**

Opreme za neveste!

Perilo za deklice in dečke, za otroke, platno šifon, švicarske vezenine, se kupi zelo ugodno, rjuhe, brisalke, prte, prtiče, nogovice, maje.

Tetra-perilo

za gospode in gospe. Kdor trpi na prehladu reumatizmu, trganju in ishiji, naj le to perilo nosi, ta poskušnja bode vsacega zadovoljila.

Vzorci so vsakemu na razpolago.

1787 (1)

St. 26815.

2748

Razglas.

V smislu §. 6 zakona z dne 23. maja 1873 (št. 121 drž. zak.) se daje na znanje, da bo razgrnjen **prvotni imenik porotnikov za leto 1912 od srede dne 13. do incl. srede dne 20 septembra t. l. v mestnem zглаševalnem uradu** ob uradnih urah na vpogled, kjer se lahko naznanjajo morebitni ugovori proti njega sestavi.

Porotniške obveznosti so po §. 4 omenjenega zakona oproščeni: 1. tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe za vedno. 2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;

3. osebe, ki niso v dejanski službi pa so podvržene vojni dolžnosti, za čas, ko so poklicane k vojaški službi;

4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranocelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni in občinski načelnik za nje potrdi, da jih ni mogoče utrpeti za sledeče leto;

5. vsak, kdor je prejetemu pozivu v enem porotniškem razdobji kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca prihodnjega koledarskega leta.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 7. avgusta 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni

c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan l. r.

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg šte. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastonj.

2604 10